

Tartalomjegyzék

Rövidítések jegyzéke	9
Előszó	11
Bevezetés	13
1. Az általános forgalmi adó	15
1.1. Bevezetés	15
1.2. Az egységes uniós áfaszabályozás jelentősége, a harmonizáció főbb lépései, jogforrások	16
1.3. A hozzáadott típusú adó ismérvei	18
1.4. A HÉA Irányelv felépítése és logikája	20
1.5. Az áfa rendszerének alapvető jellemzői	24
1.6. Hatály	26
1.6.1. Területi hatály	26
1.6.2. Személyi hatály	26
1.6.3. Tárgyi hatály	32
1.7. Az Unión belüli termékértékesítések szabályai	39
1.7.1. Unión belülről történő beszerzés (adóalanyok közötti ügyletek)	41
1.7.2. Az import és az Unión belülről történő termékbeszerzés összefüggései	42
1.7.3. Unión belülről történő beszerzés – saját termék tagállamok közötti „mozgatása”	43
1.7.4. Unión belülről történő beszerzés – speciális vevői körnek értékesített termékek	45
1.7.5. Unión belülről történő új közlekedési eszközök beszerzése	46
1.8. A teljesítés helye	48
1.8.1. A teljesítés helye termékértékesítés esetén	48
1.8.2. Az ún. láncügyletek	49
1.8.3. A távértékesítés	50
1.8.4. Teljesítés helye szolgáltatásnyújtás esetén	52
1.8.5. Teljesítés helye termék Unión belüli beszerzése esetén	56
1.8.6. Teljesítés helye termék importja esetén	57

1.9. Az adó alapja	57
1.10. Az adófizetési kötelezettség keletkezésének az időpontja	63
1.11. Az adó mértéke, besorolás	64
1.12. Az adómentességek	65
1.12.1. Adómentesség levonási joggal	65
1.12.2. Tárgyi adómentesség	66
1.12.3. Alanyi adómentesség	67
1.13. Az adó levonása	67
1.14. Az adó fizetésére kötelezett személyek	78
1.15. Különös adózási módok	81
1.16. Áfacsalási módszerek	81
1.16.1. A nem „üzletszerű” adócsalók	82
1.16.2. Az „üzletszerű” bűnöző adócsalók	82
1.16.3. Az adócsalással érintettek adójogi helyzete	85
1.17. Eljárási szabályok	87
1.17.1. Az áfa megállapítása, elszámolása, visszaigénylése	87
1.17.2. Számlázási szabályok	90
1.17.3. Intrastat-bevallás	92
1.17.4. Uniós összesítő nyilatkozat, belföldi összesítő jelentés, online adatszolgáltatás	92
1.17.5. Egyablakos rendszer	94
1.17.6. Online pénztárgép	95
1.17.7. NAV áfabevallás tervezet	95
1.17.8. Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer	96
1.17.9. Információcsere rendszer	98
1.17.10. Az erőfeszítések eredményei	98
ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK	100
2. A jövedéki adó	103
2.1. A jövedéki adóztatás általános kérdései	103
2.2. A jövedéki adó az uniós és a hazai szabályozásban	105
2.2.1. A szabályozás alapjai	105
2.2.2. A jövedéki szabályozás területi hatálya	108
2.2.3. A jövedéki adóztatásra vonatkozó alapvető szabályok	108
2.2.4. A jövedéki engedélyezés feltételei	119
2.2.5. A jövedéki biztosítékok	120
2.2.6. Jövedéki termékek szállítása a tagállamok között	120
2.2.7. Kereskedelem harmadik országokkal	124
2.2.8. Az adófelfüggesztés megszűnése	124
2.2.9. Jövedéki adómentességek	125

2.3. Az egyes jövedéki termékek szabályozási keretei	127
2.3.1. Alkoholtermékek és alkoholtartalmú italok	127
2.3.2. Energiatermékek és a villamos energia	129
2.3.3. Dohánygyártmányok	132
2.4. A jövedéki adó hazai szabályozása	134
2.4.1. A jövedéki engedélyezés általános feltételei	135
2.4.2. Az adóraktár engedélyezése és működése	135
2.4.3. A jövedéki biztosíték különös szabályai	137
2.4.4. Az adó visszaigénylése	139
2.4.5. Egyes adózási és eljárási szabályok	140
2.4.6. A jövedéki jog felelősségi rendszere	145
2.4.7. Jövedéki jogkövetkezmények	146
2.4.8. Zárjegyre vonatkozó szabályok	150
2.4.9. Speciális tevékenységi szabályok	151
ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK	154
3. A vámjog szabályozása és az Európai Unió kereskedelempolitikai kapcsolatrendszere	155
3.1. A vámok a kereskedelempolitika rendszerében	155
3.2. A vámjog szabályozásának általános kérdései	158
3.2.1. Az EU vámjogi szabályozásának alapelemei	158
3.2.2. A Szerződések rendelkezései és az Európai Közösségek Bíróságának kapcsolódó gyakorlata	159
3.2.3. A másodlagos jogforrások	168
3.2.4. A magyar szabályozás	169
3.3. A vámeljárás alapvető szabályai	169
3.3.1. A Vámkódex hatálya és alapvető fogalmai	170
3.3.2. A személyek és a vámhatóság jogai és kötelezettségei	171
3.3.3. A vámellenőrzés	173
3.3.4. A vámeljárás alapvető elemei	175
3.3.5. A vám alapja – az áruk vámértéke	177
3.3.6. Az áruk származása	179
3.3.7. Vámtartozás és vámbiztosítékok	180
3.3.8. Jogorvoslatok	181
3.3.9. Az egyes vámeljárások	182
3.4. Vámmentességek	187
3.5. Az Európai Unió kereskedelempolitikai szabályrendszere	188
3.5.1. Az EU kereskedelempolitikájáról általában	188
3.5.2. A kereskedelempolitikai szabályozási eszköztár	190
3.5.3. Kereskedelemvédelmi politika	193
ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK	194

4. Forgalmi adók a helyi adók rendszerében	197
4.1. A helyi adókról általában	197
4.2. Az idegenforgalmi adó	198
4.2.1. Az idegenforgalmi adó tényálláselemei	198
4.2.2. Eljárási szabályok	199
4.3. A helyi iparűzési adó	200
4.3.1. Az iparűzési adó tényálláselemei	200
4.3.2. Eljárási szabályok	204
4.3.3. Az iparűzési adó és az EU hozzáadottérték-adó szabályozás viszonya	205
ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK	208

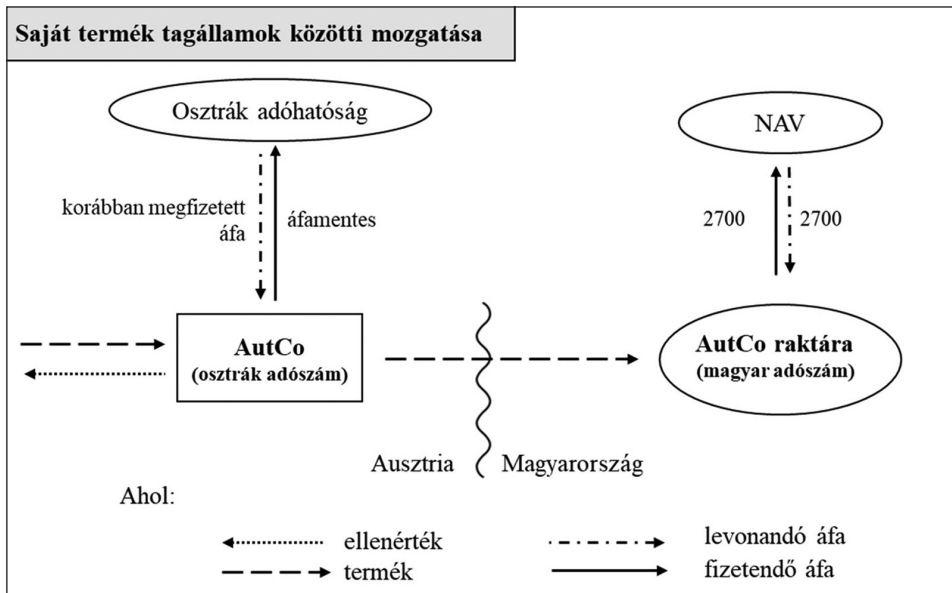
Példával szemléltetve, amennyiben egy magyar kereskedő kerékpárt importál az USA-ból Hollandián keresztül, annak vám- és áfatétele ugyanaz lesz, függetlenül attól, hogy azok Hollandiában vagy Magyarországon kerülnek az Unióban szabad forgalomba helyezésre. Az előbbi esetben Hollandiában a holland vámhatóság vámkezelzi a kerékpárokat és veti ki a vámot, ugyanakkor nem kell megfizetni a holland import áfát. Áfafizetési kötelezettség csak a biciklik Magyarországra szállításakor Unión belüli beszerzés jogcímén keletkezik. A második esetben a kerékpárok Magyarországra érkezésekor a magyar vámhatóság rendelkezik a vámfizetési kötelezettségről, vagyis itt történik a szabad forgalomba helyezés. Az áfát az importőr szintén Magyarországon rendezi. Az importőrök tehát nem érdekeltek adószabályok okán az országok közötti különbségtételre.

1.7.3. Unión belülről történő beszerzés – saját termék tagállamok közötti „mozgatása”

A HÉA Irányelvvel összhangban *értékesítési tényállás, vagyis adóztatandó* ügyletnek minősül az is, *ha az adóalany a tulajdonában lévő, az adóalanyiségát eredményező gazdasági tevékenysége érdekében beszerzett, előállított terméket az egyik tagállamból egy másik tagállamba fuvaroz, vagy fuvaroztat el, anélkül hogy ténylegesen értékesítés történne.*

Amennyiben tehát egy másik tagállamból hozza be belföldre valaki a saját termékét, és a termék „mozgatása” az áfatörvény szerint termékértékesítésnek minősül (azaz nem esik a kivételek alá), akkor azt Magyarországon mint Unión belülről történő beszerzést kell kezelni. Tehát a másik tagállam adóalanyának be kell jelentkeznie adóalanyként Magyarországon, és a közösségen belüli beszerzéshez kapcsolódó adókötelezettséget teljesítenie kell. Ha pedig a terméket később az adóalany értékesíti Magyarországon, akkor az egyenes adózású belföldi értékesítésként lesz kezelendő. Vagyis abban a tagállamban, ahonnan a terméket elfuvarozzák, az „ügylet” Unión belüli termékértékesítésnek minősül, abban a tagállamban pedig, ahová a terméket viszik (ez esetben Magyarország), az „ügylet” Unión belülről történő termékbeszerzésnek minősül.

A 4. ábrán egy osztrák társaság (AutCo) szállít be Magyarországra egy 10 000 Ft értékű terméket. Az adófizetési kötelezettség tényleges értékesítés nélkül keletkezik, az osztrák vállalkozás a magyar áfát a magyar adószámáról kell, hogy megfizesse. Ehhez az osztrák vállalkozásnak be kell jelentkeznie Magyarországon és magyar adószámot kell kérnie.

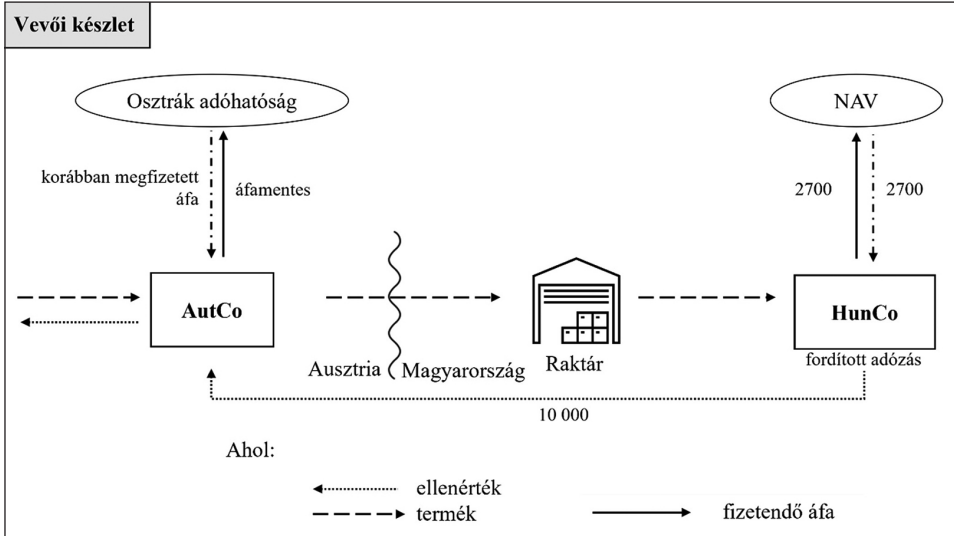

4. ábra: Saját termék tagállamok közti mozgatásának adózása

A főszabállyal szemben abban az esetben, ha az Unió belüli termékmozgatás abból a célból történik, hogy azt a másik uniós országban levő vevőjének értékesítse, meghatározott feltételek teljesülése esetén alkalmazható az úgynevezett „vevőkészlet-egyszerűsítés”, amelynek lényege, hogy a terméket továbbító adóalany a rendeltetési hely szerinti tagállamban nem kell adóalanyként regisztrálnia magát, feltéve, hogy megfelel a vevői készlet alkalmazására vonatkozó feltételeknek. A termék vevői készlet céljára történő tagállamok közötti mozgatása esetén meghatározott feltételek teljesülése esetén tehát nem áll be a termék másik tagállamba történő továbbításához fűződő joghatás, azaz akkor nem történik közösségen belüli termékértékesítés és beszerzés az áruk más tagállamban lévő raktárba történő kiszállításakor. A vevői készleten lévő terméket 12 hónapon belül értékesíteni kell. Amennyiben a vevői készlet céljára továbbított termék másik tagállamba történő megérkezésétől számított 12 hónapon belül nem történik meg a termék értékesítése, akkor a határidő lejártát követő napon a termék másik tagállamba történő továbbításához fűződő joghatás beáll.

Újabb példánkban tételizzük fel, hogy az osztrák adóalany (AutCo) Magyarországra szállít árukészletet nem saját tulajdonban és üzemeltetésben álló raktárban lévő vevői készletbe, akkor az osztrák adóalany nem kell Magyarországon adóalanyként bejelentkeznie, hanem a tényleges értékesítést (amikor a raktárból a magyar adóalany vevő [HunCo] megveszi a terméket) az osztrák adóalany Ausztriában mint Unió belüli termékértékesítést, a vevő Magyaror-

szágon mint Unión belülről történő termékbeszerzést vallja be. Így elkerülhető, hogy az osztrák adóalanynak Magyarországon adóalanyként nyilvántartásba kelljen vetetnie magát.

5. ábra: A vevői készlet adózása

1.7.4. Unión belülről történő beszerzés – speciális vevői körnek értékesített termékek

Az Unión belülről történő beszerzés esetén az adóalany vevőt adófizetési kötelezettség terheli. Ugyanakkor a vevők között lehetnek olyan adóalanyok, amelyek tevékenységükből kifolyólag sem áfafizetési kötelezettséggel, sem levonási joggal nem bírnak, nincs bevallási, adófizetési kötelezettségük, így bizonyos értékhatár alatt nem volt célszerű adófizetési kötelezettséget telepíteni ezen adóalanyokra. Ezen a kizárólag adólevonásra nem jogosító tevékenységet végző adóalanyokat, adómentességet választott adóalanyokat tartalmazó csoportot nevezzük *speciális vevői körnek*. A speciális vevői kör alatt a kizárólag adólevonásra nem jogosító tevékenységet végző adóalanyokat, az alanyi adómentességet választott adóalanyokat, a mezőgazdasági tevékenységet folytató különleges jogállás szerint adózó adóalanyt, valamint a nem adóalany jogi személyeket kell érteni.

Figyelemmel a speciális vevői kör korlátozott adókötelezettségére, *ezt a kört Unión belüli beszerzés esetén adókötelezettség nem terheli*, az államok „eltűrik”, hogy a beszerzés utáni adó nem az ő költségvetésükbe folyik be. Ez azt